

Perspectief 3^e editie | 4/5/6 VWO | Project duurzaamheid

1. Start

Duurzaam leven is belangrijk. Als we dat niet doen, is de aarde in de toekomst niet meer leefbaar. De gevolgen van onze leefstijl zijn nu al te zien. Natuurlijke voorraden, zoals brandstof, metalen en voedsel, raken op. En door de hoge CO₂-uitstoot en het broeikaseffect, stijgt de temperatuur op aarde. De gevolgen daarvan zijn niet te overzien.

Dit project bestaat uit zes opdrachten. Deze opdrachten en de taken die daarbij horen gaan jullie in de projectgroep verdelen. Doe dat op de volgende manier:

- ▲ Lees samen de opdrachten door.
- ▲ Verdeel de opdrachten.
- ▲ Leg jullie afspraken vast in het Plan van Aanpak (zie bijlage 1).
- ▲ Nu kunnen jullie starten.

2. Jouw leefstijl

Hoe duurzaam leef jij eigenlijk? Welke dingen je zou je aan je eigen gedrag kunnen verbeteren? Onderzoek online hoe duurzaam jouw levensstijl is en bespreek samen de resultaten. Bedenk manieren waarop jullie zélf groener zouden kunnen en willen leven. Verwerk deze manieren in een wervend filmpje.

Op de sites: <http://www.voetafdruk.nl> en <http://www.duurzaamthuis.nl/lifestyle/tests> vind je duurzaamheidstests én praktische tips. De tests doe je persoonlijk, maar over de oplossingen en manieren op duurzamer te leven denk je vervolgens samen na.

Hou eerst een brainstormsessie en bedenk, met behulp van de websites, zoveel mogelijk manieren waarop jullie in je eigen leven duurzamer zouden kunnen leven. Wees creatief en schrijf alles op.

Bedenk daarna per manier of oplossing:

- 1) Hoe zinvol jullie deze oplossing vinden. Wat draagt deze oplossing bij aan het milieu?
- 2) Hoe uitvoerbaar jullie deze oplossing vinden. Zou jij dit ook echt toe kunnen passen in je dagelijks leven?
- 3) Hoe gemotiveerd je zou zijn deze oplossing toe te passen. Zou je het ook echt kunnen doen? En zo ja, hoe zorg je hiervoor?

Maak een film-verslag van de oplossingen die jullie gevonden hebben. Geef niet alleen informatie, maar vertel vooral persoonlijk waarom jullie tot deze oplossing gekomen zijn. Wees creatief en gebruik humor in je filmpje!

3. Milieu op school

Welke rol speelt duurzaamheid in de visie van de school? Welke maatregelen worden er getroffen voor het milieu? En hoe groen denk de school in de toekomst te zijn? Houd een interview met iemand van de directie van jouw school over het duurzaamheidsbeleid. Is er een relatie tussen duurzaamheid en de identiteit van de school? Verwerk het interview in de vorm van een krantenartikel.

Zorg eerst dat je op tijd een afspraak maakt met de beleidsmedewerker. Begin met het voorbereiden van vragen voor het interview. Bedenk samen allerlei mogelijke vragen.

Mogelijke vragen zouden kunnen zijn:

Is duurzaamheid belangrijk voor de identiteit en visie van de school?

Wie houden zich vooral met duurzaamheid mee bezig?

Wat voor praktische maatregelen worden er genomen?

Wordt er veel eten van de kantine weggegooid?

Wordt er aan waterbesparing gedaan? Zo ja, hoe?

En worden leraren aangemoedigd met de fiets naar school te komen?

Wat zijn problemen in het duurzaamheidsbeleid? Hoe gaat de school daarmee om?

Hoe wordt er gedacht over een groene toekomst voor de school?

Op internet zijn verschillende informatie-sites over duurzaam schoolbeleid te vinden, zoals op <http://www.kennisnet.nl/themas/duurzame-school/>

Neem het interview op met je telefoon of computer. Dan kun je het nog eens naluisteren. Bedenk voor het krantenartikel een leuke titel en dikgedrukte *lead* waarin je in een paar zinnen vertelt waar het artikel overgaat. Maak ook een paar leuke foto's voor bij het artikel.

4. Duurzaamheid in de Bijbel

Toen God de aarde had geschapen keek hij met plezier naar de lucht, de zeeën, de planten, de dieren en de mensen. En hij zag dat het goed was. Zoals in genesis 2:15 staat: 'Toen bracht de heer God de mens in de tuin van Eden, om die te bewerken en te beheren.'

De Bijbel staat vol citaten over duurzaamheid, waarbij het zorgen voor mens, dier en milieu centraal staan. Inmiddels is er zelfs een *green bible* waarin alle citaten over duurzaamheid en milieu in groene letters staan. Zoek een 'groen' Bijbelcitaat dat jullie aanspreekt. Bespreek in de groep wat dit citaat betekent voor de wereld van nu en maak een poster bij het citaat.

Kies citaat dat jullie aanspreekt en maak er een poster van. Schrijf het citaat boven aan de poster en leg uit wat het betekent. Hoe zou je de boodschap in het citaat toe kunnen passen in de wereld van vandaag?

Maak met korte stukjes tekst en foto's een poster van het citaat en wat dit betekent voor de wereld van nu.

Engels inkijk exemplaar *green bible*:

<http://www.harpercollins.com/browseinside/index.aspx?isbn13=9780061627996>

5. Plastic soep

In de stille oceaan drijft een 'plastic soep' ter grootte van twee maal de Verenigde Staten. Die wordt veroorzaakt doordat mensen te veel plastic gebruiken en dat vervolgens achteloos weggooien. Bedenk een actie voor op school om leerlingen en leraren aan te zetten plastic te recyclen.

Zoek eerst samen naar meer informatie over de plastic soep en bespreek het probleem. Bijvoorbeeld: <http://plasticsoupfoundation.org/wat-is-plastic-soep/> of <https://www.youtube.com/watch?v=GLgh9h2ePYw>

Ga daarna brainstormen over een actie. Denk na over wat jullie vooral willen bereiken en op welke manier dat het meest zou aanslaan. Hoe zouden jullie andere leerlingen bewust kunnen maken van de plastic soep in de oceaan? Wat zou leerlingen en leraren aanspreken? Hoe zou je dit het best kunnen presenteren? Zet je bijvoorbeeld grote recycle-bakken neer, maak je posters of organiseer je een flashmob? Bedenk zoveel mogelijk ideeën en kies daar vervolgens eentje uit.

6. Duurzaamheid in religies

In alle wereldreligies is duurzaamheid een belangrijk onderwerp. Kies een van de religies uit en bekijk wat er door gelovigen en instellingen aan duurzaamheid wordt gedaan. Schrijf een tijdschriftartikel van twee pagina's over duurzaamheid in de religie van jouw keuze. Maak het netjes op met bijpassende foto's.

Besluit eerst welke religie jullie willen onderzoeken. Verzamel daarna informatie op het internet. Wat zegt deze religie over duurzaamheid? Maak een overzicht.

Zoek daarna naar religieuze organisaties. Welke 'groene' organisaties zijn er vanuit jullie religie? Kies één instelling uit. Wat doet deze instelling? En hoe zie je het geloof terug in de missie of doelstellingen van de instelling? Vraag zo nodig één van de medewerkers om meer informatie of woon een activiteit bij.

Maak een pakkend artikel met tekst en foto's waarin je de 'groene' organisatie en de link tussen de gekozen religie en duurzaamheid beschrijft.

Mogelijke websites om te gebruiken:

- <http://www.duurzamekerk.nl>
- <http://www.kerkinactie.nl/over-kerk-in-actie/onze-themas/duurzaam-leven>
- http://www.gkv.nl/downloads/6549/Duurzaamheid_en_gerechtigheid_Sep_2010%5B1%5D.pdf
- <http://www.duurzamekerk.nl/bezinning/duurzaamheid-en-geloof/92-god-verleidt-tot-duurzaam-handelen>
- http://www.groenemoslims.nl/?page_id=2
- <http://wijblijvenhier.nl/984/islam-inspiratiebron-voor-duurzaam-ondernemen/>
- <http://www.linkerwang.nl/lustrumbijeenkomst-religieuze-inspiraties-voor-duurzame-politiek>
- <http://www.bosrtv.nl/uitzending.aspx?IntEntityId=1305>

- <http://www.bodhitv.nl/menu/show-news/2010-02-23/een-boeddhistische-visie-op-duurzaamheid-en-energiegebruik/>
- <http://www.ohmnet.nl/lotusvijver/radio/duurzaamheid-versus-welvaart/>
- http://www.herhalingen.nl/uitzending-gemist/37287/chatney_voltooid_leven.html
- http://www.humanistischverbond.nl/tags/duurzaamheid?volgorde=nieuw&thema=11&no_pages=10
- <http://evolutie.blog.com/2009/01/16/hoe-groen-is-het-humanisme/>
- <http://www.crescas.nl/site/websitevandeweek/2011-10-23/The-Big-Green-Jewish-Website-jodendom-en-duurzaamheid/>
- <http://pers.ncrv.nl/persbericht/geloofmaarduurzaam-het-jodendom>
- http://www.duurzamekerk.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=27

7. Duurzaamheid in de toekomst

Duurzaam leven doe je niet alleen voor dit moment: je doet het vooral voor de toekomst! Maak een stripverhaal, waarin je laat zien hoe duurzaam Nederland over vijftig jaar is. Kijk naar ontwikkelingen van nu, maar denk ook na over nieuwe manieren van duurzaam leven.

Zoek informatie over duurzaamheidsontwikkelingen en nieuwe uitvindingen en noteer degenen waarvan jullie denken dat deze veel invloed zullen hebben op de toekomst.

Bedenk vervolgens ook nieuwe manieren om duurzaam te leven – manieren die misschien nog niet uitgevonden zijn! Wees creatief! Wat voor nieuwe brandstofvoorzieningen hebben we in de toekomst? Hoe pakken we dan het wereldvoedselprobleem aan? Hoe wonen en werken mensen? Hoe komen we aan drinkwater? En hoe ziet de Nederlandse natuur er over vijftig jaar uit?

Maak van de leukste en interessantste duurzame ontwikkelingen een stripverhaal waarin je laat zien hoe duurzaam Nederland over vijftig jaar is.

8. Afsluiting

Sluit het project af met een presentatie in de klas. Laat tijdens de presentatie zien hoe jullie je opdracht hebben aangepakt, hoe de taken zijn verdeeld en wat het resultaat is geworden. Benoem ook welke nieuwe dingen jullie geleerd hebben tijdens dit project.

Het project sluiten jullie als groep af met een presentatie voor de klas. Tijdens deze presentatie presenteren jullie per opdracht jullie eindproduct. Ook vertellen jullie wat je geleerd hebt. Maar niet alleen het eindresultaat is belangrijk. Ook de weg daarnaartoe. Tijdens de presentatie vertellen jullie hoe de opdrachten zijn verdeeld en hoe de samenwerking geweest is.

Vooraf hebben jullie de taken verdeeld en afspraken gemaakt. Jullie hebben een Plan van Aanpak opgesteld. Geef in het Plan van Aanpak aan of de taken zijn uitgevoerd zoals afgesproken was. Vul ook het evaluatieformulier in (zie bijlage 2).

Bijlage 1:

Plan van Aanpak

Opdracht	Wie?	Wat is het eindproduct?	Wanneer is het af?	Na afloop: Hoe is het gegaan?
Opdracht 1				
Opdracht 2				
Opdracht 3				
Opdracht 4				
Opdracht 5				
Opdracht 6				
Opdracht 7				

Bijlage 2

Evaluatieformulier				
Eigenschap		Goed	Af en toe	Slecht
Luisteren	Luisterden jullie naar elkaar			
Verantwoordelijkheid	Werden afspraken en taken goed uitgevoerd?			
Initiatief	Werden plannen of ideeën ook serieus genomen?			
Ruimte	Kreeg iedereen genoeg ruimte om iets te zeggen of te doen?			
Respect	Was iedereen even belangrijk?			
Waardering	Waardeerden jullie elkaar en werd dit ook tegen elkaar gezegd?			